

SLOVENSKI NAROD

Izjaha vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; novice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za tuzemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Specijalna proračunska debata bo danes končana

Narodna skupščina sprejema kar ekspresno proračune posameznih ministrstev. — Včeraj in danes so bili sprejeti proračuni socijalne politike, agrarne reforme in izenačenja zakonov. —

— Beograd, 29. marca. Narodna skupščina je na včerajšnji dopoldanski seji sprejela proračun ministrstva za socijalno politiko. Na popoldanski seji je prešla na razpravo proračuna ministrstva za agrarno reformo. Minister Simonović je v svojem eksponatu naglasil, da je proračun za 18 milijonov manjši od lanskega. Priznava, da je delo na tem polju radi strankarskih konfliktov popolnoma zastalo. Zakonske načrte, ki so jih izdelali predniki, je izročil v ponovni študij posebni komisiji. Govorniki opozicije so ostro kritizirali temeljito remedium. Posl. Krizman je v svojem govoru ostro obsodil dejstvo, da je vlada dosedaj vodila na tem polju samo strankarsko politiko, ter naglasil, da tudi od sedanjih vlade, v kateri sede klerikalci, ki so znani kot največji nasprotniki agrarne reforme, ne pričakuje boljše. Ob 21.15 je vlada večina sprejela tudi ta proračun. Seja je bila nato zaključena.

Današnja seja Narodne skupščine je prišla ob 9. dopoldne in bo trajala pozno v noč. Skupščina je pričela debato o proračunu ministrstva za izenačenje zakonov. Minister Vasa Jovanović je podal kratke eksponate, v katerem je naglasil, da bo njegovo ministrstvo v najkrajšem času likvidirano. Takoj po spre-

jetju proračuna bo prišel v razpravo zakon o vrhovni centralni upravi. V debato sta poslela samo poslanca Zanič (federalist) in dr. Bošković (SDS), ki je v jednatem govoru ostro kritiziral nedelavnost vlade na polju izenačenja zakonov. V svojem govoru je zlasti počrtal dejstvo, da vlada kljub soglasni zahtevi vseh gospodarskih krogov še do danes ni izvedla izenačenja davčnih zakonov. Ministrstvo za izenačenje zakonov sploh ni podelovalo, marveč je tvorilo le sinekuro radikalne stranke. Vlada večina je ob 10.40 izglasovala tudi ta proračun.

Nato je pričela debata o proračunu rezervnih kreditov. Govoril je samo posl. Neudorfer, na kar je vladna večina tudi ta proračun sprejela.

Opoldne je pričela razprava o proračunu državnih dohodkov. Prvi se je oglasil k besedi posl. Zanič, ki ostro kritizira proračun, naglašajoč, da so posamezne postavke fiktivne, tako da manjka celotnemu proračunu vsaka realnost. Seja ob 13. še traja. Računa se, da bo do večera specialna debata zaključena. Jutri bo skupščina razpravljala o amandmanih in finančnem zakonu, tako da bi bil celotni proračun najkasneje v četrtek 31. marca popoldne absorbiran.

Anglija predlaga balkanski Locarno

Vprašanje ankete ne pride v mrtve točke. — Jugoslavija pripusti preiskavo le Društvu narodov. — Kritični položaj v Albaniji.

Beograd, 29. marca. V razvoju konflikta z Italijo ni beležiti včeraj in danes nikakih novih dogodkov. Vprašanje ankete je še vedno na mrtvi točki. Naša vlada vztraja na tem, da more dopustiti samo anketo, ki bi jo določilo Društvo narodov, ako to sploh smatra za potrebno. V vladnih krogih se naglašava, da je bila naša država vedno korektna ter ni nikdar zagrešila ničesar, kar bi se moglo smatrati za vmešavanje v notranje zadeve katerekoli druge države. Društvo narodov je interveniralo v incidentu med Grčijo in Bolgarijo, ki daleko ni bil tako važen kakor pa je spričo italijanski obtožbi naš spor z Italijo. Edino nepristranska intervencija Društva narodov more zadovoljivo likvidirati ta spor in preprečiti vse konflikte, ki bi jih mogli povzročiti nadaljni dogodki v Albaniji.

V ministrstvu zunanjih zadev se še vedno ponavljajo poseti diplomatskih zastopnikov. Včeraj je obiskal zunanje ministra francoski poslanik Dard, ki se je informiral o situaciji. Kakor se doznava, se je s strani Anglije sprožil predlog, naj bi se čimprej ustvaril balkanski Locarno, ki naj bi reševal vse spore med balkanskimi državami. Na ta način naj bi se končno uredili medsebojni odnosi balkanskih držav. Z druge strani se tretira angleški predlog glede sporazuma med Italijo, Jugoslavijo in Grčijo. Te tri države naj bi se definitivno sporazumele glede stališča Albanije na Balkanu ter tako postavile tiranski pakt na novo bazo, ki bi zagotovila tre-

zen in siguren položaj vseh prizadetih držav.

Kakor doznava vaš dopisnik na mednarodnem mestu, je naša vlada opozorila vse velesile na dogodke v Albaniji. Po zanesljivih informacijah naše vlade se izvaja v Albaniji mobilizacija in vlada po vsej državi strahovit teror. Na naše ozemlje prihajajo številni begunci, med njimi tudi mnogo oficirjev domačinov, ki pripovedujejo, da je stanje v Albaniji zelo kritično in je vsak čas računati z izbruhom težkih notranjih nemirov. Prebivalstvo v severni Albaniji se mobilizaciji ni odzvalo, marveč je pobegnilo v gore. — Ahmed beg Zogu živi v svojem stanovanju močno zastražen. Stanovanja si sploh ne upa zapustiti ter se vrše vse seje vlade v njegovem stanovanju.

— Pariz, 29. marca. Današnji »Temps« prinaša značilen uvodnik, v katerem razpravlja o jugoslovensko-italijanskem sporu. List naglašava, da se pojavljajo velike težkoče pri sestavi navodil za mednarodno anketno komisijo. Beogradska vlada je sicer sama zahtevala anketo, toda zahteva primerne garancije, da bo preiskava objektivna ter da se ne sme vršiti le na jugoslovenskem, marveč tudi na albanskem in italijanskem ozemlju. — Splošno se smatra, da ta uvodnik komentira stališče Quay d'Orsay. Clankar energično zavrača fašistovsko kampanjo, ki skuša že vnaprej diskvalificirati rezultate eventualne mednarodne preiskave.

ODLIKOVANJA

— Beograd, 29. marca. Kralj je včeraj podpisal ukaz, s katerim se odlikujejo člani ožjega odbora železniške konference. Med drugimi sta odlikovana tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani g. Ivan Mohorič z redom Sv. Save IV. razreda in tajnik Zveze industrij v Sloveniji g. dr. Adolf Golta z redom Sv. Save V. razreda. Odlikovan je tudi pomočnik železniškega direktorja v Ljubljani inž. Matko Schneller.

IMENOVANJA V ŽELEZNISKI SLUŽBI

— Beograd, 29. marca. Z ukazom prometnega ministra je imenovan pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu za uradnika v I. kat. 4. skupine inž. Emil Krik. Šef gradbenega oddelka pri ljubljanski direkciji. Imenovan je za uradnika I. kategorije 3. skupine šef personalnega in administrativnega oddelka pri ljubljanski direkciji g. Evžebij Hrašovec. Iz kurinice Ljubljana I. je premeščen za šefa kurinice v Vrhu Fran. Čepelnik. V Vinkovce za šefa kurinice pa Jakob Smrtnik, sedaj v Ljubljani I.

AMNESTIJA V NEMCIJI

— Berlin, 29. marca. Ob priliki 80letnice predsednika nemške republike maršala Hindenburga bo proglašena v Nemčiji splošna amnestija za vse politične delikte.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekt. Investicijsko posojilo 86—87.50, Voja škoda 0—338, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20—22, Zastavni listi 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna Kočevje 99—100, Praštediona 850—0, Kreditni zavod 160—170, Strojne tovarne 85—0, Trbovlje 0—415, Vevče 120—0, Stavbna družba 65—65, Sešir 104—0.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize. Dunaj 800.75—803.75, Berlin 13.52—13.55, Budimpešta 994.50—997.50, Italija 260.65—262.65, London 276.20—277, Newyork ček 56.75—56.95, Pariz 223—225, Praga 168.30—169.10, Curih 10.94—10.97. Efekt. 7% invest. pos. 1921 86.5—86.75, 2½% drž. rente za ratu štetu 342—43, 342—343, Ljubljanska kreditna 152—153, Hrv. eskomptna banka 104.5—105.5, Kreditna banka Zgb. 93—95, Hipotekarna banka 64.50—65, Jugobanka 95—95.5, Praštediona 850—853, Drava dd. Osijek 500—0, Sečera Osijek 465—470, Isis 46—47, Gutman 285—290, Slavets 128—0, Slavonija 27—30, Trboveljska 435—435.50, Union paromlin 300—310, Vevče 140—145, Agradia 54—55.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, Beograd 9.13, Pariz 20.36, London 25.2425, Newyork 519.75, Milan 23.89, Praga 15.40, Dunaj 73.10. — Trst, Beograd 38.12, Curih 418.60, London 105.70.

KDOR OGLASUJE, TA NAPREDUJE!

Iz vesele ljubljanske kronike

Junaški ljubimec na Večni poti. — Nočni pretepači v dežju prileteli stražniku v roke.

Navadno vlada ob deževnih dneh povsod globoka duševna depresija. Ljudje se zatekajo v gostilne, da si tam preganjajo dolga. Zaljubljenec kvari deč vse idealne načrte v naravi. Ljubljanska kronika kljub temu beleži prav komične in vesele dogodke.

Elegantni Joža v najlepši mladeniški dobi je zaljubljen v vitko in žaroko Miro iz Zgornje Siške. V nedeljo že pozno v noč sta se sentimentalno roko v roki sprehajala po Večni poti ali bolje, Joža je toč spremjal svojo zaročenko Miro domov v Zgornjo Siško. Prišla sta ravno do vrta vrmarja Herzmanskega. Tu se je pojavila visoka, temna človeška postava. Jože se je nekoliko prestrašil, nervozno je segel v hlačni žep po samokres. Prepozno. Postava je že bliskoma zamahnila proti Jožetu ter ga z nekim trdnim predmetom opazila po desnem obrazu, da je videl sedem solncev kljub temi in dežju. Opetekel se je. Postava, zagotoma kakor v kakem filmu, pa je pograbila mlado devčko in jadrno odhitela dalje po Večni poti v temo...

Drugi dan so Jožeta prijatelji ironično povpraševali, kje je dobil junaško odklovanje na obrazu, a Jože jim je tiho in srmežljivo odgovoril:

— Več, tam na Večni poti, ko sem spremjal zaročenko domov, me je napadel in udaril neznan lopov. Tam sem izgubil klobuk, električno svetilko in samokres. Po napadu sem odšel domov, moja zaročenka pa proti Siški. Ne vem, ali sama, ali ne...

Jožetovi znanci so se muzali, kajti šel je še drugi glas o tej Jožetovi nočni avanturi na Večni poti. Napadalec France, kleparski pomočnik, pa je bolj drastično in prosto-dušno opisal romantično dogodivščino.

— Kako je bilo, me vprašate? Povem vam. Takole: Sedem let sem že zaročen s Miro. Zadnji čas sem postal ljubosumen nanjo.

— Zakaj? Saj ti je vendar zvesta! so pripomnili znanci Šiskarij.

— To me vprašate. Ljubosumen sem, pa je konec vsemu. Opazil sem, da me je začela Mira hladno sprejemati in pozdravljati. Ni bilo več ne srčka, ne cmokov. Videl sem, da z drugim hodi.

— Kaj si pa v nedeljo ponoči delal na Večni poti?

— Vse popoldne sem zalezoval Miro. Opazil sem, da je šla na Tržaško cesto. Videl sem jo pozneje z nekim mladeničem. Jaz ves čas za njo. Proti večeru — bila je že deseta ura ponoči — sem jima sledil po Večni poti. Z dežnikom sem tekme vsekal po glavi. Nisem se mogel vzdržati.

— Kaj pa po napadu?

— Nič posebnega. Tekmec moj je je popihal, jaz pa sem prijel Miro za roko in odhitel sva domov proti Zgornji Siški...

Taka je bila nočna idila na Večni poti. Drugi dan so res našli na mestu govoreče dokazke: dežnikov ročaj, s katerim je bil Jože udarjen, Jožetov klobuk, električno svetilko in samokres...

»Kaj takega pa še ne, gospod!« je danes pričel gospodu dežurnemu pripovedovati opazovalec ljubljanskega nočnega življenja. — »Kaj takega pa še ni bilo v ljubljanski kroniki, da bi se pretepači izpred gostilne kakor v klobuču privlačili naravnost v kuhinjo, policijskega stražnika. Tega še ni bilo v Ljubljani!«

No, nocoj se je zgodilo tam v Rožni dolini. Pred gostilno pri vselem »Zgornčcu« se je razvila pravcata bitka med dvema, ne enako močnima skupinama. Slabeša skupina, obstoječa iz dveh mledenčev, Stanka in Nandeta, je prišla pred gostilno. Tu se je razkorčilo bojevitju Gabriel, ki je pripadal izjavni petčlanski fronti. Pozival je na mejdan junaški in preklinjal obema nasprotnikoma mater. Sledil mu je kratek odgovor: »Ali je to kultura? Zakaj mi kolneš mater?«

Izzivač Gabriel pa je že dal povelje za napad z običajnim »Avf biks!«

Sprijeti so se. Delovati so začeli dežniki in noži. Pretepači so se zmotili v klobuč. Napadena sta klical stražnika na pomoč. Toda zgodilo se je, da so kar nepričakovano vsi padli v kuhinjo v bližini stanujočega stražnika Beltrama, ki je kmalu stopil v frakcijo ter tri pretepače odpeljal na policijo. Drugi pretepači — napadalec so pobegnili, a še niso dali miru. Popivali so po Trnovem. Pred trnovsko cerkvijo so napadli nekoga mirnega pasanta in ga močno poškodovali po glavi. Tam službujočemu policijskemu stražniku se je končno posrečilo prijeti še enega izmed teh nočnih razgrabečev.

Danes so se torej morali štirje okrvavljeni pretepači zagovarjati pred dežurnim policijskim komisarjem. Končni odgovor pa bodo dajali pred sodnikom radi lahke in deloma težke telesne poškodbe.

Nočno delo v finančnem odboru

Tudi danes je zboroval finančni odbor celo noč in mehanično sprejel vse amandmane. — Klerikalci glasujejo proti nekdanjim lastnim zahtevam.

— Beograd, 29. marca. Finančni odbor je danes vso noč nadaljeval razpravo o amandmanih. Seja je trajala do pol 6. zjutraj. Vlada večina je mehanično sprejela vse od vlade predlagane amandmane, odklonila pa vse od opozicije predlagane dodatne amandmane. Mestoma se je vršila zelo viharna debata. Zlasti oster in kritičen je bil nastop poslanca SDS Juraja Demetroviča, kateremu je tudi uspelo, da je preprečil več usodnih naklepov vladne večine ter prisilil finančnega ministra, da je pristal na nekatere predlagane spremembe. Demetrovič je v svojem govoru naglasil, da hoče finančni minister izvajati gospodarsko diktaturo, kakor jo je najvil že svojčas, ko še ni bil minister, v svoji študiji o dinarju. Ako že vlada res misli, da je to neobhodno potrebno, naj vsaj to odkrito prizna, da bo javnost vedela, pri čem da je.

V detajlni kritiki posameznih amand-

manov se je posl. dr. Demetrovič posebno odločno zavzel za to, da se raztegne srbski zakon o neposrednih davkih na vso državo. Splošno pozornost je vzbudila njegova ugotovitev, da so se za to svojčas zlasti tudi zavzemali slovenski klerikalci. Pozval je tavorča zastopnika klerikalne stranke, naj to svojo zahtevo sedaj dejansko podpreta s tem, da glasujeta za njegov predlog. Pri glasovanju so klerikalci seveda glasovali proti temu, dasi so svojčas sami posebno naglašali, da bi to pomenilo velikansko razbremenitev prečasnih krajev, zlasti pa še Slovenije, ki najbolj ječ pod neznošnimi davki.

Po seji finančnega odbora, ki je trajala do pol 6. zjutraj, sta imela finančni minister in posl. Demetrovič daljši sestanek, na katerem je Demetrovič točno stiliziral svoje predloge, ki jih je finančni minister tekom razprave osvojil.

Trozveza med Italijo, Madžarsko in Rumunijo?

— Budimpešta, 29. marca. V tukajšnjih diplomatskih krogih se je včeraj razširila vest, da se bo meseca aprila vršil v Palermo sestanek med Bethlenom, Mussolinijem in rumunskim ministrom zunanjih zadev Mitileumom. Na tem sestanku naj bi se razpravljalo o trozvezi med Italijo, Madžarsko in Rumunijo. Ideja je se sprožila s strani Italije, ki upa, da si bo na ta način zagotovila proste roke za svojo akcijo na Balkanu.

Smrtna nesreča pri Planini na Notranjskem

Ljubljana, 29. marca.

Snoči, 28. t. m., okoli 19. ure se je pripetila na železniški progi med Logatcem in Planino nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Ob prihodu potniškega vlaka št. 624 ob 20.11 na postajo Planina je javil strojevodja Sluga službujočemu uradniku, da je opazil med vožnjo, da na progi nekaj leži ter da po njegovem mnenju ni izključeno, da je to kak ponesrečenec. Nato je odposlal službujoč uradnik na označeno mesto progovnega čuvaja, da se preprčka, kaj je na stvari. In res, v bližini čuvajnice 705, kake 8 kilometre oddaljene od postaje Planina proti Logatcu, je ležalo na progi med tiri truplo neznanega moškega. Glava, močno razbita, je ležala na notranji strani zunanje tračnice, noge pa so ležale na notranji strani notranje tračnice severnega tira. Obleka na erodnem delu telesa je manjkala. Močno poškodovan je tudi ostali del telesa. Truplo se nato zastržilo do prihoda orožnikov železniški uslužbenci.

Proti jutru se je vrnil s svojega nočnega obhoda železniške proge med postajama Logatcem in Planino progovni čuvaj Križaj. Ta je izjavil v Logatcu službujočemu uradniku Schneiderju, da je videl na progi truplo ponesrečenca ter da je to Franc Lang iz Dolenjega Logatca št. 45.

Z dogmno identiteto ponesrečenca je bila nesreča povsem razjasnjena. Imenovan, rodom češki Nemeč, toda že popolnoma naturaliziran in tudi naš državljan, je bil mnogoletni mlekarar dolenjeloške mlekarne družbe ter je bil daleč naokoli splošno priljubljen radi svojega simpatičnega značaja. Zadnja leta se je pečal z lesno trgovino. Smrt ga je zalotila nepričakovano, ko se je vračal po stari navadi v mraku iz planinskih gozdov. Nasilna smrt ali zločin sta izključena. Nesreča se je pripetila na ta način, kar se da sklepati po legi najdenega trupla, da je pokojnik ubral svojo pot po železniški progi; ker se je že stemnilo in ker se mu je zdelo pot po progi varnejša. V tem pa sta se križala dva tovorna vlaka in ko se je hotel ogniti enemu vlaku, je najbrž prestrašen drdralje drugega vlaka, ki ga je pograbil in podrl ob tla.

Pokojnik zapušta vdovo, hčer iz znane in ugledne narodno napredne rodbine Smoletove v Dolenjem Logatcu, eno hčer ter dva sina, od katerih je eden aktiven artiljerijski častnik v naši armadi, drugi pa je pravkar dovršil maturo z odliko na srednji tehniški šoli v Ljubljani.

Prizadetim rodbinam naše najiskrenejše sožalje!

Kudi udarci za javne in privatne nameščenice

Zvaničniki postanejo dnevničarji. — Mlajši upokojeanci izgube draginske doklade. — Nov davek za privatne nameščenice. —

— Beograd, 29. marca. Vlada večina je v finančnem odboru in bo gotovo tudi v plenumu sprejela vse amandmane, ki jih je predlagala vlada in ki prinašajo ne le dalekosežne spremembe obstoječih zakonov, marveč nalagajo vsem slojem nova in težka bremena. Tako je minister za socijalno politiko dr. Gosar dobil dalekosežna pooblastila za preureditev delavske zakonodaje, posebno delavskega zavarovanja. Soglasno prevladuje mnenje, da bo to izzvalo cel kaos v delavski zakonodaji, na drugi strani pa prinašajo nameravane spremembe nova težka bremena za delavstvo, ki pa od njih ne bo imelo pravih nobenih koristi. Med drugimi važnejšimi izpremembami so sledeče:

Finančni minister se pooblašča, da prevede razen policijskih vse zvaniki in služitelje v državni službi v dnevničarje; posledica tega bo, da bodo zvaniki in služitelji izgubili pravico do pokojnine in ostalih dajatev, ki so jim sedaj zagotovane po zakonu o državnih uradnikih. S tem je dana možnost, da jih lahko vsak čas brez odpovedi postavijo na cesto.

Usodepoln je tudi amandman k členu 180 finančnega zakona, glasom katerega izgube upokojeanci, ki so bili upokojeanci z manj kot 15 let efektivne službe in ki na dan 1. septembra 1923 niso dovršili 45. leta svojega življenja, vse osebnosti in rodbinske draginske doklade, ki jim ostanejo le v slučaju, ako so bili upokojeanci radi bolezni.

Posebno pa bo prizadel najširše sloje amandman, s katerim se uvala poseben dohodninski davek za vse privatne nameščenice. Privatni nameščenici bodo izvezli iz sedanje splošne dohodnine ter se bodo enotno prejemali obdačili po posebnih lestvicah. Novi davek je sličen davku na ročno delo ter bo najhule udaril ravno privatne nameščenice z najnižnjimi plačami. Dočim so bili n. pr. doslej letni prejemki do 18.000 Din davka prosti, bodo morali sedaj plačati do leta 1925 10% davka. Oni, ki so dosedaj plačevali od 30.000 Din letnih dohodkov 737 Din davkov z vsemi doklada-

Začetek poslovanja Državne obrtne banke

— Beograd 29. marca. Včeraj se je vršila seja širšega upravnega odbora Državne obrtne banke. Za predsednika je bil izvoljen bivši prokurist Živnostenske banke na Dunaju Milan Dragič. Za vlad. komisarja je imenovan Milan Lazarevič. Sprejet je bil sklep, da začne centrala v Beogradu in podružnica v Zagrebu posloovati 1. maja. Obrtna mera bo znašala za zasebnike 10 odstotkov, za obrtne zadruge pa 8 odstotkov pod pogojem, da od svojih klientov ne smejo zahtevati več kot 10 odstotkov. V vseh važnejših mestih se bodo osnovali poslovni odbori, ki bodo dajali informacije upravi zavoda o posameznih interesih, ki bodo zaprosili za kredit.

Češko posredovanje med Jugoslavijo in Bolgarijo

— Praga, 29. marca. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel daljši sestanek z bolgarskim poslanikom v Pragi. Na tem sestanku se je dr. Beneš informiral o stališču, ki ga zavzema Bolgarija z ozirom na jugoslovensko - italijanski spor. Razpravljala sta tudi o bolgarsko - jugoslovenskem zblizanju. Bolgarski poslanik je glasom poročil praških listov naglasil, da se gibanje za zblizanje z Jugoslavijo na Bolgarskem vedno bolj širi ter izrazil svoje prepričanje, da ni več daleč čas, ko se bo to izvršilo. Razgovor je vzbudil tako v sofijskih, kakor tudi v beogradskih političnih krogih veliko pozornost.

Klerikalni uspehi v prvi luči

Vse samo za strankarsko, ničesar za splošno korist. — Teroriziranje samoupravnih korporacij. — Briksiranje gospodarskih krogov Slovenije. — Nasilje nad stanovanjskimi sodišči.

Ko je stopila SLS v vlado, je »Slovenec« dan za dnevni prinašal dolgovne slave, proslavljal velike uspehe SLS, ki da bodo kmalu pokazali blagodejni vpliv klerikalne politike v gospodarskem, socialnem in kulturnem življenju. Kdor klerikalcev ne pozna tudi druge stvari, je moral biti skoraj da prepričan o tem. V prvi luči pa so se pokazali klerikalni »uspehi« in njih »blagodejni vplivi« baš te dni.

Ko so bili dosegli spremembo predpisov glede oblastnih skupščin in postali tako absolutni gospodarji v oblastnem odboru, so se spravili takoj na »delo«, da se uveljavijo na vseh poljih. Najprej so za podporo v korupcijskem anketnem odboru in za obrambo policijskih nasilstev dosegli odstavek obeh vzornih velikih županov v Ljubljani in Mariboru, da lahko tako brez kontrole po milih volji gospodarijo, nato pa so začeli »delovati« v oblastnem odboru.

Ob konstituiranju oblastnih skupščin so sloveno naglašali, da bodo storili vse, da povzdignemo gospodarsko stanje in odpravijo težko krizo, ki razjedala vse naše gospodarske in javno življenje. Posebno gostobesedne obljube so imeli za podeželsko prebivalstvo, ki jim je dalo največ glasov. Zlasti nujna so pri nas popravila cest in potov, ki so po katastrofalnih poplavi lanskega leta silno trpela. Toda kdor je pričakoval, da bodo klerikalci sedaj, ko imajo v rokah oblastna odpora in sedi v vladi klerikalni minister za javna dela, res kaj storili, se je presneto varal. Mesto, da bi posvetili temu vprašanju potrebno skrb in paznjo, so potem velikega župana dosegli razpust zakonito izvoljenih okrajnih cestnih odborov ter imenovali komisarije. Dokler niso sedeli v vladi, so bili najhujši nasprotniki komisarijev ter krivali o kršitvi avtonomije, sedaj pa sami kar na debelo producirajo komisarijate. Za tem grmom pa tiči seveda še drugi zajec. Meseca junija se imajo vršiti volitve sreskih skupščin, ki bodo prevzele tudi kompetence cestnih odborov. Zato se je klerikalcem še prav posebno mudilo, da cestne odbore, ki niso popolnoma v njihovih rokah, čimprej razpustijo in nastavijo za komisarije svoje zaupnike. Da bo vsled tega vse delo zastalo, je seveda umemno. Ceste bodo še bolj propadale, ker se za popravilo ne bo

nihče brigal. A vse to je klerikalcem delovna briga.

Ker se jim pri volitvah ni posrečilo, da bi se polastili Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, so tudi tukaj prepričali konstituiranje zakonito in pravilno izvoljene uprave ter nastavili svoje zaupnike za komisarije. Jasno pa je, da tudi komisariji ne morejo večno ostati v Zbornici ter da se bodo morale prej ali slej izvršiti ponovne volitve, ako se ne bo našel nihče, ki bi preprečil nečuvne klerikalne intrige. Klerikalci so kot nagrado za svojo kapitulacijo v Beogradu dosegli spremembo volilnega reda, ki gre za tem, da omogoči klerikalnim tuditrovcem in tuditrobnikom po deželi, da preglašujejo prave trgovce in obrtnike in se tako z naravnost boljševiskimi metodami polaste Zbornice. Proti tej nakami je nastopilo vse zavedno trgovstvo. Včeraj se je vršila v Ljubljani seja delegatov Zveze trgovskih gremijev iz vse Slovenije. Delegati so soglasno obsodili napad na slovenski gospodarski parlament, s katerim hočejo klerikalci zaneesti tudi v najvažnejšo stanovsko in gospodarsko institucijo politiko in partizanstvo. Sklenjen je bil oster protest, ki je bil odposlan na vsa merodajna mesta. Temu protestu organizirane trgovstva se je pridružilo tudi vse obrtništvo in Zveza industričev, tako da lahko mirno trdimo, da odklanja klerikalne napade celokupni slovenski gospodarski svet. Gospodarski krogi enotno odklanjajo nakane sedanega režima, ki lahko postanejo usodopolne za važno gospodarsko institucijo.

Na drugem mestu poročamo o klerikalnem nasilju nad stanovanjskimi sodišči, pri katerih so kratkotalno odstavili vse dosedanje, že vpeljane sodnike, ne meneč se za to, da so s tem povzročili velik kaos, ki ga bodo občutili vsi stanovanjski najemniki. Kaj to mar klerikalcem, samo da se maščujejo nad ljudmi, o katerih menijo, da niso njihovi.

Sedaj pridejo na vrsto še Kmetijska družba, Delavska zbornica in Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Tudi tu se hočejo klerikalci po svoje uveljaviti. Kdor je še doslej verjel klerikalnim obljubam in lepim besedam, ima pač sedaj dovolj prilike, da se prepriča tudi o njihovi — dejanjih!

Dogodki križem Jugoslavije

Volka je preganjal in se ubil. — Uboj v samoozbambi sredi Sombora. — Burni prizori na srezkem poglavarstvu v Konjici. Z nožem in sekiro nad ženo.

V hercegovaškem selu Izvorih je devetletni pastirček Tričko Mandić vsako jutro gonil ovce svojega očeta na pašo v samotne skalnate rebri bližnjega pogorja. Nedavnega dne je zaspal in sladko sanjal. A ko se je zbudil, je na svoje strašno presenečenje videl, da so njegove ovce razkrojene daleč na okrog. Razgledal jih je volk, ki se je prikradel med čredo in popadel najlepše jagnje.

Mali Tričko je zagledal, kako je volk ravno vlekel ugrabljeno jagnje v gozd, in prijel ga je huda jeza. Popadel je svojo okovano palico in poletel za volkom, da reši jagnje. Ni se bal divje zverine, a tudi ni pazil, kod ga neso koli preko ostrih skal in čeri. Naenkrat se je spodtaknil in treščil z glavom ob kamenit zob. Prebil si je lobanjo in tekem kratkega časa izdihnil. Nereča malega pogumnega pastirčka je v vsej okolici vzbudila globoko sočutje.

V Somboru sta svaka Žarko Sečujski in Milan Sičanski prekrokala noč od sobote na nedeljo ter se zjutraj z izvoščkom peljala domov. Spotoma sta na ulici ugledala mesarja Miloša Belanjskega, s katerim sta že dalje časa sprta. Razgreta po obilno zavzitem alkoholu sta svaka sklenila, da svojega nasprotnika napadeta. Dala sta usta-

Ladislav Vladyka:

Skrivnost mrtvašnice

— Kovačik je vendar moj gost in nerada ga pustim od sebe. Saj sem odgovorna za to, da se pri nas ne bo dolgočasil. Ako pa imate res kaj važnega, se lahko pomenita drugič. Morda pa smem tudi jaz slišati važne skrivnosti. Ako nimate nič proti, povejte kar tu, samo kratko, prosim.

Mirni ton Milinih besed je spravil Horo v zadrego.

— Ne mislim, da bi ne smeli tudi vi slišati, kar bova govorila, pač bi pa vas ne hotel vznemirjati z obujanjem spominov na nedavno prošlost.

— Prepričana sem, da se temu izognete.

— Te besede so spravile Horo iz ravnotežja. Poznalo se mu je, da ga Milin odpor jezi.

— Milostiva, nerad vas nadlegujem, toda zadeva je nujna, ker se moram zglasti čez pol ure na policijskem ravnanju. Pojavila se je namreč čudovita okolnost. Gospodje v komisiji so bili tako priazni, da so mi povedali, kdo jih je napotil k meni Verlamem, da gospod doktor pri tem ni imel sla-

bih namenov. Saj sem prav za prav sam kriv, da imam tako čudovito slab spomin, in da vse sproti pozabim. Zdaj pa sam ne vem, kaj naj povem na policiji. Skratka, ne morem se spomniti, kje sem kupil dogi, ki sta pomagali Vašku prežgati na oni svet. Zda pa name-rava komisija izvajati iz tega nekeke posledice. Zelo bi vama bil hvaležen, ako mi povesta ime moža, ki je privedel sem dogi. Morda se pa spomnite, kdo je bil.

Mila in Kovačik sta se začudeno spogledala. O možu, ki je privedel dogi, nista nihče vedela.

— Pa oprostite. Še nekaj imam na srcu. Gospod soprog me je prosil, naj vam priporočim, da čim prej odpotujete v kako kopališče. Jaz bom imel najbrž zopet sitnosti s policijo. Ali bi ne hotela milostiva poslušati mojega nasveta in odpotovati takoj danes ali vsaj jutri?

To je bilo rečeno jasno, toda Mila niti zdaj ni razumela, kaj misli Hori. Čemu ta naglica?

— Saj ni tako hudo. Počitem se dobro. Počakam rajš še nekaj dni, da se vrne mož. Obljubil mi je, da se vrne, čim opravi svoj posel.

— Res, tako je bilo dogovorjeno, toda danes dopoldne sem dobil brzjav-

doma iz vasi Parc, je že parkrat prišel na sresko poglavarstvo v Konjici, da reši neko svojo zadevo radi agrarne reforme. Te dni se je pojavil vnovič, a ko ga sluga niso hoteli pustiti k sreskemu poglavarju, se je ves divj iztrgal in z nožem v roki vdrl v poglavarjevo sobo. Tu bi se bil gotovo zgodil zločin, a sta dva sluga še pravočasno prihitela za Atifom, ga podrla na tla in spravila v zapor.

Pri zaslišanju je Atif vnovič zbesnel. Potegnil je drugi nož, ki ga je imel skritega pod telovnikom in parkrat udaril po slugah Ajdaru Aliji in Mehmedu Boljevi. Zadal jima je težke rane. Prisotnega stražnika je počelje besnega Atifa tako razjarilo, da je potegnil sabljo in Atifa krvavo obdelal po rokah in po glavi. Poškodbe vseh treh ranjencev so težke in opasne.

Strašna in krvava scena se je v nedeljo popoldne odigrala na Livadarski poti v Zagrebu. Kočijaž Andrej Kedmenec se je napil. V vinu se mu je razgrela ljubosumnost, ki ga že dolgo mori, čeprav je žena Milka po pripovedovanju sosedov prav dostojna in mirna ženska.

Pozno popoldne je torej nakresani Andrija prikolovratil domov. Žena se je mudila pri neki svoji prijateljici in Andrija je v ljubosumnosti komaj čakal, da se prikaže. Prišla je in Andrej ji je takoj stopil naproti. Začela sta se pripravljati. Med največjimi psovskimi je Andrija potegnil nož in zamahnil trikrat, da se je Milka, pogodena v levo stran prsi, zgrudila hipoma obilita s krvjo. Ker pa je se imela toliko moči, da je kričala na pomoč, je Andrej postal zver: popadel sekiro in treščil ženo po glavi, da se je onesvestila. Nato je strahopetno pobegnil. Sosedje, ki so prihiteli na mesto, so Milko spravili v bolnico, kjer se bori s smrtjo, podivjanega moža pa še lovi policija.

Zmešnjava pri stanovanjskem sodišču v Ljubljani

Pri stanovanjskem sodišču v Ljubljani je nastopila prava zmešnjava. Pretekli četrtek popoldne bi se imele vršiti tri razprave glede dodelitve stanovanj. Razprave so bile baje na višji ukaz odložene, ker se imajo izvršiti važne osebne spremembe pri sodišču. Na predlog velikega župana naj bi ministrstvo za socialno politiko imenovalo nove sodnike tega sodišča. Veliki župan Ljubljani dr. Vodopivec je predlagal v stanovanjsko sodišče poleg sebe kot predsednika naslednje nove osebe: namestnik predsednika vlad. svet. dr. Andrejka, prisodnika: vlad. svet. dr. Golia in vlad. komisar dr. Narte Velikonja, njihuj namestnika sodnik dr. Petelin in vlad. tajnik dr. Popović. Člani dosedanjega sodišča, ki so vestno in objektivno vršili svojo težko nalogo, so razrešeni svoje dolžnosti. Sodišče so doslej tvorili: predsednik Vilko Baltič oz. sedaj dr. Vodopivec, njega namestnik komisar oddelka za socialno skrb dr. Suhač, prisodnika: sod. svet. dr. Al. Gradnik in vlad. svet. dr. M. Senekovič, njihuj namestnika: vlad. svet. dr. Andrejka in vlad. svet. Anton Mencinger.

Po stanovanjskem zakonu likvidira stanovanjsko sodišče svoje agende 1. novembra t. l. S 1. majem t. l. pa že preneha sodišče z dodeljevanjem stanovanj, izvzemši za državne uradnike, ki bodo v času od 1. maja do 1. novembra t. l. premeščeni. Vse prošnje za dodelitev stanovanj pa postajajo z ozirom na sodni postopek stano-

vanjskega sodišča že sedaj več ali manj filozorne.

Dokler minister dr. Gosar ne imenuje novih članov stanovanjskega sodišča bo vse delo počivalo in za ta teden ni razpisana še nobena razprava.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

Torek, 29.: Gledališka predstava gojencev Trgovske akademije. Izv.
Sreda, 30.: Zaprt.
Četrtek, 31.: Ugrabljenje Sabinke. C.
Petek, 1.: Jaz in ti. E.
Sobota, 2.: ob 15.: Predstava pomladka Rdečega križa I. državne gimnazije.
Nedelja, 3.: ob 15.: Danes bomo tihi. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Opera.
Torek, 29.: Zaprt.
Sreda, 30.: Eros in Psihe. Premijera D.
Četrtek, 31.: Tajda. A.
Petek, 1.: Zaprt.
Sobota, 2.: Orlov. Opereta. Izv.
Nedelja, 3.: ob pol 20.: Orlov. Izv.

Slavnostni koncert na korist fondu za spomenik kralju Osvoboditelju Petru I. v Ljubljani. V soboto 2. aprila se vrši v Unionistični dvorani slavnostni koncert na korist fondu za kraljev spomenik, katerega priredi ljubljanski francoski institut in sodelujejo pri njem: znamenita pevka Maja de Strozzi iz Zagreba, katero spremlja na klavirju njen soprog pianist Bela Pečić. Dalje sodeluje tudi violonist Karel Rupel, gojenec tukajšnjega državnega konservatorija, katerega spremlja gojenec Marjan Lipovšek. Pred koncertnim sporedom ima slavnosti primeren nagovor prof. francošine na ljubljanski univerzi g. R. Martel. Predpovedaja vstopnice v Matični knjižarni. Natančnejši spored pridobimo jutri.

Rožički: »Eros in Psihe«. Poljak Rožički je danes eden glavnih reprezentantov muzike bratskega poljskega naroda. Kot skladatelj pa uživa tudi posebno velik sloves v Nemčiji, ki je njegova dela tudi prva izvajala. »Eros in Psihe« je drugo scensko delo Ljudomira Rožičkega (prvo je bilo »Beatrice Cenci« in tretje »Casanova«), napisano leta 1916, in je doživelo svojo premijero v Breslavi 1. 1917. Tej popolnoma uspešni premijeri so sledile izvedbe v Hamburgu, Königsbergu, Kölnu in drugod. Da je imenovana opera stalno na repertoarju vseh poljskih odrov, nam ni treba posebej omenjati. Dobro znan je pa tudi Rožičkega balet, Pan Twardowski, ki se je izvajal lansko leto z največjim pompom v Parizu in Pragi, pa tudi v Zagrebu. Ljubljanski izvedbo opere »Eros in Psihe« je naštudiral kapelnik g. Neffat, in seniral pa g. Zdenko Knitl. Glavne partije pojo: ga. Caleta, ga. Poličeva, gna. Potučkova in ga. Thierry-Kavčnikova ter g. Banovec, Betteto, Bukšek, Janko, Kovač, Mitrovič, Šubelj itd. Premijera se vrši za abonente redno.

Koncertni večer dveh domačih umetnic. V četrtek dne 7. aprila t. l. nastopita v Filharmonični dvorani na samostojnem koncertu dve slovenski umetnici in sicer pianistka gđa. Jadvidja Poženel in violonistka virtuozinja gđa. Vida Jareva, obe absolventki ljubljanskega konservatorija in pariske mojstrske šole. Priredita ta večer samostojni sonatni večer z umetniško izbranim programom. Več v prihodnjih dneh.

Natečaj za mladinske gledališke igre. Glavni odbor Podmladka Rdečega križa v Beogradu je sklenil izdati gledališke igre za deca s higijensko in humanim vsebino v zmišlu katerekoli točke Podmladkevega programa. Sprejete igre se bodo nagradile po 1000 (tisoč) Din od tiskovne pole za originalno delo, a po 500 (petsto) Din za prevod. Igre naj obsegajo največ eno tiskovno polo. Spise je pošiljati oblastnemu odboru Podmladke društva Rdečega križa v Ljubljani. Natančnejša posojila je dobiti v pisarni Podmladke R. K. v Beogradu.

Masarykova »Svetovna revolucija« v poljski. V kratkem bo izšel poljski prevod Masarykovih spominov »Svetovna revolucija«. Za poljsko izdajo je Masaryk nekatera poglavja izpopolnil.

NOGAVICE

TRADE MARK
Znamko in tigom
ALS
KLJUČ
najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 29. marca 1927; katoličani: Peter; pravoslavni: 16. marca, Savin.

Jutri: Sreda, 30. marca 1927; katoličani: Kvirin; pravoslavni: 17. marca, Aleksije.

DANASJE PRIREDITVE

Gledališča: Drama: »Dramska predstava gojencev trgovske akademije«. Opera: Zaprt.

Kino Matica: »Čuvajte svoje hčere«.

Predavanja: Ob 20.: v Meštemnem domu: dr. Tuma: »Razvoj alpinizma«. Ob 20. v prostorih »Društva za dvorski okraj: Zanimivosti iz Francije«.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkoczy, Mestni trg.

Jutri: Bohinc, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta.

Solnce zaide danes ob 18.28, vzide jutri ob 5.46 in zaide ob 18.29.

Mesec zaide danes ob 16.38, vzide ponoči ob 1.06 in zaide jutri ob 17.05.

Sokolica Štefica

Sokolsko društvo I. v Zagrebu priredi v kratkem velik slovenski ples. Priprave so velike, uspeh je zagotovljen vnaprej. To tudi za nasprotnike ni nič razburljivega. Ali kdo bi popisal začudenje vseh frankovskih, federal-skih in madžaronskih kicošev, ko so te dni iz vabil Sokola I. razbrali, da je svoje sodelovanje pri prireditvi prijavila tudi miljenica Zagreba, Miss Evropa — sestra Štefica Vidačičeva!

Aaah! Pif, paf, puf!

»Večer« žaluje in jadikuje kakor poparjen maček:

— Torej! Tako smo doznali, da je Miss Evropa jugoslovenska sokolska sestra. Po programu bi tudi ona morala pokazati, da (kakor pravijo vobila) Zagreb diha slovensko in da jugoslovenstvo Zagreba pričena dobivati ono svoje nekdanje svetlo lice... Kar se prvega tiče, naj Štefica dela kakor hoče, tega ji nihče ne bo zameril. Ali ono drugo — e, radi onega je Fanamet ni angažiral.

Mar ne bi bil »Večer« tako prijazen, pa povedal, zakaj je tedaj Fanamet angažiral Štefico. Ali zato, ker so jo zagrebški separatistični sovinitvi v nevednosti reklamirali zase, ali pa je zmigala kot lena, stasita, nadarjena jugoslovenska Sokolica. Mi ne dvomimo o slednjem in zato razumemo parjenost fanatičnih nasprotnikov vsega, kar je jugoslovensko in sokolsko.

Izpred sodišča

»Zakaj me je pa orožnik vzel?«

Tako je vprašal danes sodnika Tomaž iz Kašlja, ki je feist, eleganten fant.

Sodnik: »Osumljeni ste, da ste letos marš tam v Kašlju, kjer ste spali, vzeli domačemu sinu Gustlju 800 Din.«

Tomaž: »Tako torej! Jaz naj kradem? Kako morem v spanju krasti? Tudi moj brat je bil v oni sobi kot jaz. Potem je pa tudi on kradel. Sicer ima pa Gustelj svoje kragavstvo v svoji sosednji sobi in bi lahko slišal, če bi jaz rogovičil ponoči tam okoli. Kako po nedolžnem ste me zaprili!«

Sodnik: »Bili ste sami v preiskovalnem zaporu; radi pomanjkanja dokazov, vas pa danes odpustim.«

Tomaž: »To je beseda moža. Ampak Gustelja tožim; prosim, kar tožbo naredite na štemplji radi žaljenja častila.«

Sodnik: »Ne delajte si zastojni stroškov! On vas je lahko sumil; saj niste oproščeni kot nedolžni; temveč samo, ker ni dokazano, da ste vi denar vzeli.«

Tomaž: »No, pa grem. Takole sem se po nedolžnem naučil jesti ričet teh par dni. Ampak Gustelj naj se le pripravi; danes meni, jutri tebi; tudi on še pride za menoj, boste videli, da pride! Pa pozdravljaj me!«

Mladi nepridiprav

Lojzek iz Ljubljane je sin uboge delavke in sedaj star 13 let. Januarja letos je fantiček kar izgubil od doma.

Pobič je imel s seboj nekaj denarja. Poizvedbe so dognale, da je našel neke cel zavoj konjskih podkva, ki jih je prodal mlademu Janezu.

Janez je te podkve prodal Mihi za 15 dinarjev. Miha bo radi nakup, sumljivega blaga plačal 25 Din, a Janez, ki je tudi že nad 14 let star, pride š na vrsto.

Samo Lojzku, ki je s temi nesrečnimi podkvami vse zakrivil, se še ne bo treba zagovarjati pred sodnikom, ker je še premlad.

zavedala se je, da je prisluškovanje edina pot k cilju. Na slonila je uho na steno in napeto poslušala. Besed ni razumela, pač pa je slišala, kako se Hori srdito prepira z njenim možem, Slišala je celo svoje ime. Izgovoril ga je Hori. Zdelo se je, da mu Horišek ugovarja in da skuša napeljati pokorov v šaljivi ton. Nato je sledil nov izbruh Horove jeze. Slišala je razločno, kako je Hori zaklical: Tega ne prenesem, saj moram zbalzneti.

Razburjenje v sosednem stanovanju se je poglobilo. kričanje je donehalo. Mila je stopila od stene. Ni se mogla otresti slutnje, da je njen mož zakrivil novo podlost. Ta misel ji je bila neznosna.

Nestrno ga je pričakovala.

Vrnil se je od Hore očividno dobre volje. Bil je tako vesel, da je celo zvižgal.

— Mislila sem, da se vračaš s slabimi novicami. Tako me veseli, da si se kmalu vrnil in da ne prinašaš slabih novic.

— Ako bi vedela, zakaj me je Hori klical z Dunaja, bi se ne bila tako podvzela. Vidim, da se počutiš zelo dobro. Od kar me ni bilo doma, si si zelo opomogla. Kmalu boš lahko odpotvala v kopališče.

da mu je Hora ponujal dvaset tisočakov. Tudi ona ni razumela, kaj bi to pomenilo.

— Največje...

Odgovor ji je obtičal v grlu. Kovačik jo je razumel.

— Potemtakem je naletel na napačnega. Mislil sem, da ima več soli v glavi.

— Zdel se mi je zelo razburjen in potr.

— Počakajva, kdo ve, kako se bo stvar razvila in kaj je imel z Vaškom.

Ker je bila Mila Horalkova utrjena, ji je svetoval, naj gre v posteljo, da si odpočije. Obljubil ji je, da drugi dan zopet pride.

Horovo zaslišanje na policiji je bilo kratko. Pozvali so ga, naj se drugi dan zopet zjavi.

Pač pa se je drugo jutro vrnil z Dunaja Horalek in Milo je njegov prihod prijetno iznenadil. Toda vedel se je tako čudno, da je Milo njegova rezerviranost osupnila. Iz govarjal se je, da so ga trgovski opravki na Dunaju preveč razburili, da bi se ukvarjal še z ljubimkanjem. Takoj po povratku je odšel k Hori.

Radovedna Mila je stopila k steni in storila nekaj, kar ni bilo lepo. Toda

ko, da se bo njegovo bivanje na Dunaju za nekaj dni zavleklo.

— Nič ne de, vse eno ga počakam. Hora je neprestano stical, kakor da mu gore tla pod nozami. Mila ga je že drugič pozvala, naj sede, toda delal se je gluhega.

— Gospod doktor, kljub temu bi vas prosil za trenutek v sosedno sobo.

Poslovil se je od Mile in Kovačik ga je spremil v predsobo. Bil je zelo radoveden, kaj mu ima povedati. V predsobi se je obrnil Hora k oknu in potegnil iz žepa pest bankovcev.

— Ničesar nočem od vas, kar bi vam bilo v škodo. Predlagam vam dvajset tisoč, ako odpotujete takoj po doktoratu v inozemstvo. Ne vrašajte me, prosim, kaj mi je dalo povod, da vam ponujam ta denar.

Kovačika so te besede silno presenetile.

— Denarja ne morem sprejeti, dokler mi ne poveste, zakaj mi ga ponujate.

— Sprejmete?

— Ne!

— Pa oprostite, da sem vas nadlegoval.

Spravil je denar v žep in odšel.

V jedilnici je čakala razburjena Mila z vprašanjem v očeh. Povedal ji je,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 29. marca 1927.

— Nov inspektor prosvetnega ministrstva. Za inspektorja v oddelku za srednje šole je imenovan profesor beogradske gimnazije Spasenije Prica.

— Nov vladni komisar celjske občine. Ker je nedavno imenovan vladni komisar celjske občine vladni svetnik dr. Leopold Žužek težko obolel, ga je veliki župan mariborske oblasti razrešil te dolžnosti in imenoval na njegovo mesto vladnega tajnika v Celju dr. Antona Parčnika.

— Iz rudarske službe. Upokojen je na lastno prošnjo rudarski administrativni ravnatelj Lojze Dular pri rudarskem glavarstvu za Slovensko v Ljubljani.

— Razpust cestnih odborov. Veliki župan ljubljanske oblasti je razpustil vse cestne odbore, razum dveh ter imenoval posebne komisarije.

— Odlikovanje. Na predlog prosvetnega ministra je kralj odlikoval z redom Sv. Save v vrste člana Narodnega gledališča v Mariboru g. Pavla Razbergerja.

— Nova člana uprave za zaščito industrijske svojine. Na predlog ministra za agrarno reformo sta imenovana za stalna člana uprave za zaščito industrijske svojine ing. Peter Oman in ga. Draginja Protič.

— Strokovni izpiti za otroške vrtarice. Prosvetnemu ministru je bil predložen te dni nov pravilnik o strokovnem izpitu otroških vrtaric. Prvi izpiti se bodo vršili v prosvetnem ministrstvu, pozneje pa v vseh občinskih mestih pred občinskimi izpraševalnimi komisijami.

— Občinski šolski odbori. Prosvetno ministrstvo bo v kratkem odredilo, da se ustanove pri vseh velikih županištvih občinski šolski odbori.

— Redukcija predmetnih učiteljev. Prosvetno ministrstvo je zahtevalo od vseh srednjih šol sezname predmetnih učiteljev, ki imajo več službenih let, pa niso položili nobenih izpitov. Vsi taki predmetni učitelji bodo reducirani.

— Vpis delnic družbe za žranci promet. S 1. aprilom se prične vpis delnic družbe za žranci promet v znesku 6 milijonov Din. Vsaka delnica stane 250 Din. Vpis bo trajal dva meseca. Delnica se lahko plača tudi v dveh obrokih. Prvi aeroplan bo krenil iz Beograda v Zagreb 1. julija. Polet bo trajal dve uri. Pozneje bo odprt zračni promet z Ljubljano, Skopjem, Sarajevom, Splitom in Podgorico. Družba je podpisala z državo pogodbo, da se bodo delnice sprejemale kot kavče pri vseh državnih blaginjah in uradih ter da se bodo morale nagajati tudi v rezervne fondne denarnih zavodov in delniških družb.

— Umetniška društva in kulturne ustanove, ki prošjo pri umetniškem oddelku ministrstva prosvete potrdila, da so njih prireditve umetniškega značaja in za 10% znižanje takse na vstopnice, naj v prošnjah točno navedejo sedež društva, srez in oblast.

— Nov kazenski zagovornik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo notarskega kandidata Arturja Mrevčeta v Ptuju v imenik kazenskih zagovornikov svojega okoliša.

— Razpisana sodna služba. Pri okrožnem sodišču v Novem mestu se odda mesto sodnega sluga. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 10. aprila.

— Izpraševanje prosilcev za koncesijo stavbnega mojstra. Velika župana ljubljanske in mariborske oblasti razglašata, da je razpisani rok za izpraševanje prosilcev za koncesijo stavbnega mojstra na dan 28. aprila. Prošnje za pripustitev k izpitu je treba vložiti najkasneje do 11. aprila pri izpraševalni komisiji za stavbne mojstre v Ljubljani, Turjaški trg 1.

— Razpisane učiteljske službe. Na osnovnih šolah in otroških vrtcih v mariborski oblasti je razpisanih 11 stalnih učiteljskih služb in sicer v Črni, srez Dravograd, srez Maribor, desni breg, služba učiteljice, na dekliški osnovni šoli v Mariboru služba veroučitelja, za mesto Maribor služba stalnega učitelja, na mestnih otroških vrtcih I. II. III. v Mariboru po ena služba otroške vrtarice-upravitelje in služba vrtarice, v Šostanju pa služba veroučitelja. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 20. aprila.

— Zakon o vodnih združbah. Generalna direkcija voda je izdelala nov načrt zakona o vodnih združbah, ki bo enoten za vso državo. Poljedelski minister predloži ta zakon Narodni skupščini tekoma par dni. Vsi zakoni, ki so sedaj veljavni v raznih pokrajinah za vodne združbe, se ukinejo.

— Živahno društveno življenje v Beogradu. V Beogradu je bilo v nedeljo 27. tm. 15 rednih občinskih zborov raznih kulturnih, gospodarskih in nacionalnih društev. Med drugimi omenjamo občini zbor Zveze dobrovoljcev, občini zbor Bančnega združenja, skupščino Nabavjalne združbe državnih nameščencev; občini zbor Prvega beogradskega pevskega društva itd.

— Euharistični kongres v Vinkovcih. Dne 15 in 16. maja se vrši v Vinkovcih v Slavoniji euharistični kongres. Kongresa se udeležijo tudi škofje in nadškofje Akšamović, dr. Bauer in Šarič.

— Velik požar v Samoboru. Včeraj zjutraj je izbruhnil velik požar v tvornici za izdelovanje deščic za ščetke v Samoboru. Ogenj je nastal v oddelku za pogonske stroje za električni tok. Ognjevarci so opustili gašenje tega oddelka, katerega ni bilo mogoče rešiti, pač pa so obvarovali skladišče pred požarom. Ogenj je divjal cele štiri ure. Škoda je ogromna.

— Tragedija nezakonske matere. Jedva 17letna Anka Ujif je postala žrtev mladega fanta, ki jo je zapeljal in zapustil. Mladenka je rodila zdravo dete, katero je iz strahu pred roditelji vrgla v evinjak. Sedaj so Anko prijeli orožniki in jo izročili sodišču.

— Priznanice (boni), izdane ob zamenjavi kronskih bankovcev, in vplačilo davkov. — Finančna delegacija uradno objavlja: Generalna direkcija davkov je na vprašanje delegacije odgovorila, da dosedaj ne obstoja nikakoli naredba o prejemanju teh priznanic za vplačilo davkov.

— Iz Ljutomera nam poročajo: Dne 13. t. m. je dramatski odsek Sokola ponovil »Rokovnjače«. Zaradi slabega vremena je bil poset iz okolice manjši, tudi igra sama je bila nekoliko slabša kot privikar. Zeleti je, da pride do maja še par iger na oder. V aprilu nastopi salonski orkester s samostojnim koncertom, 24. aprila sledi telovadna akademija, dne 15. maja pa se vrši običajna velika tombola v prid Sokolskemu domu. Telovadska vrsta je te dni izgubila kar šest pridnih telovadcev, ki so morali k vojakom. Izguba je precej občutna.

— Iz Golnika nam poročajo: Pevski odsek »Grafika« iz Ljubljane priredi v nedeljo dne 3. aprila ob 4. pop. v veliki dvorani zdravilišča dobrodelni koncert za tukajšnje bojnike. Ker je znano, da slovi zbor kot prvovrsten, nestrno pričakujemo redki užitek, ki se nam obeta.

— Nesreča. Strobnik v elektrarni na Fužinah pri Gorenji vasi na Gorenjskem, 30-letni France Glazar je včeraj popoldne tako nesrečno padel po stopnicah, da si je zlomil desno nogo. Prepeljali so ga z gorenjskim vlakom v ljubljansko javno bolnico.

— Žrtev spalne bolezni. V selu Tunime pri Mostarju je nedavno obolela 16letna mladenka Andja Savič za gripo. Ko je gripa pustila, je dekle obolelo na spalni bolezni. Savičeva se polnih 23 dni ni zbudila iz sna. V nedeljo zjutraj pa se je naglo zavedla, bolno je krčnila in hip nato umrla. Revico je zadušilo.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarjico, naj naroči le pri tvrdki

Ivan Martinc, sobni slikar in pisar, LJUBLJANA, Poljska cesta 20

Konkurenčne solidne cene!

Iz Ljubljane

— Iz Francoski koncert v Ljubljani. Francoski institut v Ljubljani priredi v soboto 2. aprila v uniojski dvorani slavnostni koncert na korist spomenika kralju Petru Osvoboditelju. To je v Sloveniji prva prireditev, čije čisti dobiček je namenjen fondu za postavitev spomenika. Francozi so prvi pokazali, kako je treba z dobro voljo in razpoložljivimi sredstvi podpreti tako vzvišeno akcijo. Že to je zadosten razlog, da se ljubljansko občinstvo v čim večjem številu udeleži koncerta. Poleg tega je pa tudi spored koncerta tako bogat in zanimiv, da bo nudil koncertni publiki izreden užitek. Zastopani so najboljši francoski skladatelji tako da bo koncert nekaka revija francoske glasbene umetnosti. Opozorjamo občinstvo na to prireditev v trdnem prepričanju, da bo našel njen namen med nami pravo razumevanje.

— Iz Razvoj kraljevega sporta v Ljubljani. Sredi se je vršila v prostorih Kmetijske družbe na Turjaškem trgu seja odbora »Kola jahačev« in vozačev prestolonaslednik Peter v Ljubljani, na kateri sta poročala delegata dr. Fric Lukmann in podpolkovnik Zajc o nedavnem občnem zboru vseh kolo jahačev in vozačev v Beogradu. Ljubljansko kolo ni bilo oficijelno prijavljeno in zato pri razdelitvi podpore od strani poljedelskega ministrstva ni prišlo v poštev. Pač pa je poljedelsko ministrstvo nakazalo ljubljanskemu kolu enkratno podporo v znesku 10.000 Din. Prvotno je mislilo prirediti ljubljansko kolo tekoma letošnjega poletja v Ljubljani veliko konjsko dirko, ki bi jo prevzelo v svojo rezijsko dunavsko kolo jahačev. Ker bi pa bila ta prireditev združena z velikimi izdatki in ker ljubljansko kolo še ne razpolaga s tolikimi denarnimi sredstvi, je odbor sklenil prirediti dirke z lastnimi sredstvi in konji, ki jih ima na razpolago Slovenija. V juliju se bosta vršili dve veliki in bogato nagradni dirki, na kateri lastnike jahalnih in dirkalnih konj že sedaj opozarjamo. Na sporedu sta dve trdni dirki na 2000 m in ena galopna dirka čez zapreke na 3200 m. Za vsako dirko so določene tri nagrade in sicer: I. 3000, II. 2000, III. pa 1000 Din. Poleg tega je na sporedu tako zvanj military na 16 km s tremi časovnimi nagradami in karusel, pri katerem nastopijo dame in gospodje, ki so člani Kola jahačev in vozačev v Ljubljani.

— Iz Vreme. Danes je po večdnem dežju nastopilo nekoliko boljše vreme. Pred vremensko hišo se ves dopoldan vrstje domači »meteorologi« in kalkulatorji o vremenu. »Ali bo ali ne bo? Barometer salamenko skače! Snoči okoli 21. je barometer kazal zelo nizko, namreč 748.1, danes zjutraj je poskočil ob 7. na 755 in opoldne na 757. Na vzhodni in zapadni strani se je povsem zjasnilo, tudi jug kaže dobro, zati je še sever. Termometer je zjutraj ob 7. kazal + 7 st. C, opoldne + 11 st. C.

— Iz Gremij trgovcev obvešča članstvo, da se vrši danes, v torek ob 7. zvečer v prostorih Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, redni letni občni zbor. Članstvo se ugodno vabi, da se ga udeleži. — Načelstvo.

— Iz Prvi reprezentančni ples slušateljev ljubljanske univerze. Ob priliki likvidacijske seje se odbor najtopleje zahvaljuje vsem darovalcem in dobrotnikom, ki so podprli akademsko omladino z darovi ali s soudeležbo pri pripravi. Odbor.

— Iz Udruga invalidov naznanja svojem članstvu, da se vršita občna zbor in sicer izredni občni zbor kraljevnega odbora

v Ljubljani dne 10. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne, redni občni zbor občinskega odbora za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani pa dne 24. aprila t. l. ob 8. uri zjutraj, obkraj v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

— Iz Koncert »Grafika« se vrši jutri zvečer v Filharmoniji (kino Matica). Bo to drugi koncert tega agilenega in razveseljujočega razvijajočega pevskega zbora. Napredek se odraža že tudi v programu jutrišnjega koncerta, ki obsega same nove, večinoma težje skladbe, ki se bodo deloma izvajale sploh prvič. Uverjeni smo, da bo ljubljansko občinstvo znalo ceniti razveseljujočo knjižno delo našega inteligentnega delavstva in da bo jutrišnji koncert poselilo v res lepem številu. To tem bolj, ker so cene zelo nizke. Predprodaja vstopnic je v Matični knjižarni.

— Iz Konj odgriznil hlapen kos roka. Včeraj popoldne se je na ambulantnem oddelku javne bolnice zglasil 33letni konjski hlapec Miha Kokalj v spremstvu svojega gospodarja Martina Pleška s Kodeljvega. Prosil je za zdravniško pomoč, da mu izčisti in zašije veliko rano na desni roki pod komolcem. Kokalj je v nedeljo oskrboval in čistil konja, ki pa ga je vgriznil v desno roko ter mu odgrizel kos mesa. Rana je precej velika. Po desinfekciji in obzavi rane je hlapec zapustil bolnico.

— Iz Preprečen požar. Veseli Leon se je pozno v noč malo okajen vračal v svoj stan na Glincah. V postelji je že zakadil cigareto. Cigaretni ogorek je vrgel na tla, toda tako, da je padel na neko konjo, ki je zabelala tleti in goriti. V sobi je nastal gost in dušast dim. To so zapazili domači in hitro pogasili tlečo stvar. Stanovalec dotične hiše so bili zelo razburjeni, kajti dim se je začel valiti že iz sobe.

— Iz Drobna policijska kronika. Neprestno deževje ponudi ni motilo počenjakov in prepečev, da ne bi priredili na več krajih izredov in pretopov. Policija je morala sredi spraviti v zapor kar štiri mlade prepeče, ki so bili razgreti od dalmatince. Prepeči so se v Rožni dolini in v Trnovem. Aretirani je bila elegantna Ivanka iz Dolenjske radi tajne prostitucije. Prijavljena je tatvina dežnika in tatvina cvetlice na pokopališču pri Sv. Križu. Dvema mladima stoma sta bila zaplenjena dva samokresa, tretjemu pa flobertovka, ker nimajo orožnih listov. Štirje veseljaki so ovadeni radi kaljenja nočnega miru. Dva gostilničarja radi prekratkosti policijske ure. Viljemov stražnik Jakobu Grabarju je neznan tat odnesel izpred kuhinje njegovega stanovanja 150 Din vreden dežnik.

— Iz Ugoden nakup nogavic, vezenin in žepnih robcev je pri O. Dobelu Pred škofijo. 51L

Iz Celja

— c Godbeniki pozor! Godbeniki, ki bi bili pripravljati sodelovati pri godbi na pihal, naj nemudoma javijo — z navedbo godala, kojega igrajo — svoj naslov »Celjskemu godbenemu društvu« v Celju.

— c Protestni shod trgovskih nameščencev. V sredo 30. t. m. se bo vršil v mafi dvorani Celjskega doma ob 20. uri protestni shod članov zveze privatnih nameščencev in pomočniškega zbora pri gremiju trgovcev v Celju proti zahtevi gremija, da se uvede splošen 10urni delavnik.

— c Umrla je v Gosposki ulici gospa Marija Berna, soproga trgovca v 28. letu starosti. N. v. m. p.!

— c Kolo jugoslovenskih sester v Celju ima v četrtek 31. t. m. v risalnici dekliške meščanske šole svoj redni občni zbor. Začetek ob 20. uri.

— c Preslitev. Tvrdka Gatej & Comp., tvornica zlatih in srebrnih predmetov, se je iz dosedanjih poslovnih prostorov v hiši Ljudske posojilnice na Cankarjevi cesti preselila v nove poslovne prostore v palačo Jadranske banke v Aleksandrovi ulici.

— c Iz poslovnega sveta. Na kralja Petra cesti je v Rakuschevi hiši otvoril g. Erik Bretn glavno zalogo in prodajo koles, motociklov in nadomestnih delov tvornice Peugeot.

Iz Maribora

— m Redukcije na vseh koncih in krajih. V Mariboru se v zadnjih dneh govori še o redukcijah, ki prete na vseh koncih in krajih. Železničari ne vedo ne ure ne dneva, kdaj jih postavijo na cesto. Vsi s strahom pričakujejo 1. aprila, ko bodo mesto plače prejeli dekret o redukciji. Kakor se doznava, bo samo v Mariboru reduciranih 34 uradnikov in poduradnikov, dočim je usoda delavstva v mariborskih delavnicah in na progah docela neznana. Te dni se vrše v Beogradu posvetovanja, kako naj se namestna redukcija izvrši. Vseled sklenjen kreditov ni nobenega drugega izhoda. Tudi na velikem županstvu vlada veliko razburjenje, ker nameravajo klerikali demontirati cele oddelke. Posebno sta jim v žolodu kmetijski in trgovsko-obrtni. Baje bo odpuščenih odnosno vpokojenih 14 uradnikov. In da pri redukciji mariborsko gledališče ne sme izostati, je seveda popolnoma jasno. Opera in opereta sta bili gotovim ljudem že davno trn v peti. Sedaj je bila ugodna prilika, da se demontirata in tako bodo tudi tu napravili »red«. Kam naj gredo odpušteni, o tem seveda nihče ne razmišlja. Privatna podjetja so prisiljena, da odpustijo svoje dolgoletne nameščence in niti misliti ni, da bi zapustila državne redukcije. Klerikali, ki so se vedno bahali, da ščitijo interese malega Slovence, so se sedaj zopet enkrat pokazali v pravi luči.

— m Samomor uglednega zdravnika. Dr. Maks Neuwirth je v Mariboru in okolici že pred vojno slovel kot eden najboljših zdravnikov. Dasi je bil po svoji narodnosti Nemec, je bil vseskozi lojalen državljani ter priljubljen kot zdravnik pri Slovencih in Nemcih. Že lansko leto je obolel na živcih ter se je moral deli časa zdraviti v inozemstvu. V zadnjem času je bil zopet popolnoma depresiran. Včeraj je očividno v

duševni zmedenosti segel po veronalu in se nato obesil. Ko so ga domačini našli, je bila že vsaka pomoč brezupna. Tragična smrt uglednega zdravnika je vzbudila v vsem mestu globoko sočutje s težko prizadetimi rodbino.

— m Nov ravnatelj mestnega knjigovodstva. Mesto vpokojenega ravnatelja mestnega knjigovodstva g. Boltavzarija je imenovan g. Jože Barle, bivši uradnik klerikalne zadrzne zveze odnosno Zadrzne gospodarske banke.

— m Protestni shod železničarjev. V petek, dne 1. aprila se vrši v Götzovi dvorani protestni shod mariborskih železničarjev, na katerem bodo razpravljali o katastrofi, ki grozi železniškemu osobju in celokupnemu prometu, ako se res izvede napovedane redukcije. Z železničarji simpatizira vsa javnost, ki je posebno ogorčena nad

klerikalci, ki so se prej predstavljali kot največji zaščitniki železničarjev, sedaj pa, ko so na blati in bi svoje ljubube lahko in morali izpolniti, jih v dobi najhujše gospodarske krize mečejo na cesto! Železničarji si bodo to zapomnili in dali pri prihodnjih volitvah primeren odgovor.

— m Glasovanje o vinski davščini. Dne 6. aprila od 8. do 11. se vrši na magistratu glasovanje volivcev glede uvedbe nove davščine, na vino, plvo in žganje, ki je bila sklenjena na zadnji seji občinskega sveta. Oni, ki se glasovanje ne udeležijo, se smatra, da se strinjajo s sklepom občinskega sveta.

— m Prosta stanovanja. Pri mariborskem stanovanjskem sodišču je razpisanih osem prostih stanovanj. Interesenti naj si stanovanja ogledajo in vložijo prošnje najkasneje do četrta opoldne pri stanovanjskem sodišču.

Naša pošta v številkah

Koliko imamo poštinih, brzojavnih in telefonskih uradov. — Hitro naraščanje prometa. — Modernizacija prometnih naprav. — Nove radiopostaje.

V naši državi imamo 793 državnih, 859 pogodbenih, 382 pomožnih in 1428 občinskih pošt. Vse pogodbene pošte, ki jih je tudi v ljubljanski direkciji še 172, se bodo polagoma spreminile v državne. Občinske pošte, katerih posle vodijo občinski tajniki, obstoje dosedaj samo v Srbiji in Makedoniji; baje so se tako dobro obnesle, da jih bodo sčasoma razširili tudi na ostalo državo, kar bo omogočilo, da bodo dobili svoje pošte tudi manjši kraji.

Pisemska pošta.

Promet poštinih uradov se je v letu 1926 precej povečal. Naše pošte so odpremile v domačem prometu 281 milijonov pisemskih pošilk proti 238 milijonom v letu 1925. Paketov brez vrednosti so odpremile 3.4 milijona, paketov z naznačeno vrednostjo pa poldrugi milijon. Denarnih pisem se je odposlalo v domačem prometu nekaj nad en milijon v skupnem znesku 23 milijonov dinarjev. Potom nakaznic je bilo po poštah poslanega denarja za preko dve milijardi dinarjev.

V mednarodnem prometu so naše pošte odpremile skoro 24 milijonov pisem in 900.000 paketov, prejele pa 28 milijonov pisemskih pošilk in blizu 1 milijona paketov.

Pošta se prevaža po železnici na 120 linijah, po parobrodih na 60, z vozovi na 494, z avtomobili na 92 in z aeroplani na treh linijah. Poleg tega prenašajo pošto jezdeci na 408, pešci pa na 972 linijah.

Poštna hranilnica.

Poštna hranilnica je imela v letu 1926 40.5 milijona Din prometa. Od 1. julija 1926, ko se je upellalo pri Poštini hranilnici sprejemanje hranilnih vlog na knjižice, do 1. februarja 1927 je 41 tisoč 411 vlagateljev vložilo 11.3 milijone dinarjev svojih prihrankov. Razum denarnim zavodom posojuje Poštna hranilnica denar po 7%. Krediti se gibajo med 300 in 350 milijoni. Čisti dobiček poštne hranilnice v letu 1926 znaša 22 milijonov dinarjev.

Brzojavni promet.

Brzojavnih postaj imamo v Jugoslaviji 1923. Brzojavna mreža meri 202

Gospodarstvo

— m Promet beogradske borze je znašal pretekli teden 47.500.000 Din. Od tega odpade na devize 37, na efekte pa 10.5 milijona. V ponedeljek je znašal denarni promet 11.60 mil., v torek 8.80, v sredo 8.77, v četrtek 9.81, v petek pa 9.82 mil.

— m Konferenca na dunajski produktivni borzi. V svrhu reguliranja izvoza in prevoza poljedelskih pridelkov sta se vršili na dunajski borzi doslej dve konferenci, prva v decembru 1926, druga pa v februarju l. l. 7. aprila bodo zaključili obeh konferenc definitivno stilizirani. Te konference se udeležijo tudi zastopniki jugoslovenskih bank.

— m Kongres trgovskih zbornic v Splitu. 5. in 6. maja se bo vršil v Splitu kongres vseh trgovskih in obrtnih zbornic v naši državi. Na dnevnem redu je 11 točk iz našega gospodarskega življenja. Splitška zbornica pripravlja in urejuje material za kongres.

— m Osmutek prisilne poravnave izven konkursa. V pravosodnem ministruvstvu je izdelan osmutek o prisilni poravnavi izven konkursa, ki bo izročen te dni ministru dr. Srskiću v korekturo. Osmutek je izdelal inspektor pravosodnega ministruvstva in eden najboljših poznavalcev konkurno trgovskih razmer dr. Eisner.

— m Seja beogradske trgovske zbornice. V četrtek 31. t. m. se bo vršila seja beogradske trgovske zbornice, na kateri bo poročal glavni tajnik o delovanju zbornice v zadnjih dveh mesecih. Nato se bo vršila diskusija o prisilni poravnavi izven konkursa. Beogradske izvozniki nameravajo vložiti protest proti odpravi našega konzulata v Braili.

— m Prisilno znižanje obrestne mere. Na prihodnji seji uprave Narodne banke se bo razpravljalo o obrestni meri. Kakor smo že poročali, je sklicala Narodna banka nedavno anketo zastopnikov vseh bank, na kateri se je razpravljalo o obrestni meri. Zastopniki bank so pojasnili svoje stališče napram temu važnemu vprašanju in zdaj hoče Narodna banka izvesti znižanje obrestne mere na ta način, da jo bo znižala najprej sama, potem bo pa zahtevala, da store isto tudi druge banke. Ako banke ne bodo hotele znižati obrestne mere, bo Narodna banka zahtevala od vlade, da jih v to prisili. To vesi je treba sprejeti z rezervno, kajti prisilno znižanje obrestne mere si je v sedanjih razmerah težko misliti.

— m Mednarodna konferenca za blagovni promet. V soboto se je zaključila na Dunaju mednarodna konferenca za blagovni promet. Na konferenci je bil definitivno določen vzorni red za vse tovarne vagonne v mednarodnem prometu za leto 1927—1928. Za naš izvoz je določila konferenca zelo ugodne pogoje. Ako

se bo naš izvoz med izvozno sezono povečal, dobimo na razpolago posebne tovarne vagonne. Kar se tiče prometa med Jugoslavijo in sosednimi državami, je konferenca ugotovila, da izvirajo dane težkosti iz dejstva, da nimamo skupnih omejenih postaj. To velja za tovarni in potniški promet. Carinska manipulacija se vrši na obeh straneh meje in zato morajo stati vagoni na omejenih postajah zelo dolgo. Zastopniki vseh držav so izrazili željo, da naj bi se ti nedostatki čim prej odstranili.

— m Prometna konferenca v Splitu. V sporazumu med poštinih in prometnim ministruvstvom se bo vršila 3. in 4. aprila v Splitu skupna konferenca železniških in poštinih strokovnjakov, na kateri se bo razpravljalo o sodelovanju med obojema ministruvstvom. Prometnega ministra bo zastopal direktor zagrebške železniške direkcije Trebinjac.

— m Za trgovsko zbornico v Šibeniku. Trgovsko-obrtniško združenje v Šibeniku je imelo te dni občni zbor, na katerem je bila sprejeta spomenica, ki jo je poslalo združenje trgovskemu ministru. V spomenici zahteva, da se glede na gospodarske interese severne Dalmacije čim prej ustanovi v Šibeniku posebna trgovska zbornica, dalje da se izenačijo pristajniške tarife in da vlada čim izdatneje podpre naše parobrodne družbe na Jadranu.

— m Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. t. m. t. l. ponudbe glede dobave strojevalskih in raznih signalnih šip, 2000 kg stauffer-masti, 900 kg stena, 2000 kg eolne kisline, 500 kg kalcinirane sode, 2500 kg prašnega olja, 1 bakrene plošče ter glede dobave azbestnih vrvi in vlaken. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. Uprava radione državnih železnic v Zagrebu sprejema do 31. marca t. l. ponudbe glede dobave raznega materiala za plinsko razsvetljavo sistema »Pintec«. — Direkcija državnega rudnika v Zabukoveci pri Celju sprejema do 9. aprila t. l. ponudbe glede dobave 20.000 komadov zidine in 5000 komadov strešne opeke. — Dne 7. aprila t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu občinska licitacija glede dobave orodja (počitalci, vile). Predmetni oglasi se natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

— m Prodaja. Dne 21. aprila t. l. se bo vršila pri upravi Dravske artiljerijske radiacije v Ljubljani oteralna licitacija glede prodaje starih avtomobilov. Podrobnosti v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

To in ono

Ukrajinske demonstracije pred češkim konzulatom

V soboto so sklicali Ukrajinci v Lvovu veliko zborovanje, na katerem so razpravljali o položaju ukrajinske manjšine na Poljskem, Češkoslovaškem in v Rumuniji. Govorniki, večinoma pristaši nacionalističnih organizacij, ki so včlanjene v osrednji ukrajinski organizaciji Undo, so se pritoževali, da Poljaki, Rumuni in Čehoslovaki zatirajo Ukrajince. Napadali so zlasti češko-slovaško vladno, češ da ne priznava ukrajinski narodni manjšini v Podkarpatski Rusiji nobenih pravic.

Napadi nekaterih govornikov so bili tako ostri, da je moral navzoči policijski komisar opetovano protestirati. Končno so govorniki pozvali udeležence, naj prirede pred poslopjem češko-slovaškega konzulata v Lvovu demonstracije. Policija je zborovanje takoj razpustila in prepovedala demonstracije. Kljub temu so se udeleženci formirali v povorko in odšli pred češko-slovaški konzulat, kjer so skušali vdreti v poslopje in demolirati uradne prostore. Iz množice je začelo leteti v okna konzulata kamenje. Ker je bila nevarnost vedno večja, je poslalo policijsko ravateljstvo močan oddelek policije, ki je demonstrante razgal. Zvečer je bilo v mestu zopet vse mirno.

Smrt znamenitega ciganskega goslača

V Rumuniji je umrl v februarju najznamenitejši ciganski goslač Christch Ciolac. Pokojni virtuos ni sploh ni poznal, vendar je pa virtuosno reproduciral vse, kar je slišal. Vabili so ga v najodličnejšo družbo in često je bil gost rumunske kraljevske rodbine. 40 let je trajala njegova slava, ki je dosegla vrhunec l. 1889. v Parizu ob otvoritvi svetovne razstave. Ciolac je igral s simfoničnim orkestrom slavnostno koračnico, ki jo je poslušal pri vajah in si jo do najmanjših podrobnosti zapomnil. Tisoči poslušalcev so napeto poslušali začetek koncerta in ko so ugasnile vse luči, je orkester naenkrat utihnil. Občinstva bi se bila polastila panika, ako bi ne bili zadelci po dvorani čarobni zvoki violine ciganskega virtuoza, ki je igral vso koračnico od začetka do konca. Občinstvo je sprejelo njegovo izvajanje z nepopisnim navdušenjem. Ta nastop je pripomogel Ciolacu do

svetovne slave. Obetal se mu je sijajen angažma v inozemstvu. Toda Ciolac se je počutil najbolje med svojci, ker je nadvse ljubil skromne razmere, v katerih je preživel svojo mladost. Njegov konec je bil tragičen. Pred devetimi leti se mu je posušila desna roka in njegove gosli so za vedno utihle. Devet let je pretrpel sredi neštetihih diplom in priznanj svetovnih veličin. — Končno so ga cigani neke hladne jesenske noči spodili iz svojega taborišča. Našla ga je stara ciganka in ga vzela v svojo leseno bajto, kjer je v 57. letu starosti, pozabljen in obubošan, umrl. Za pogreb je poskrbela njegova dobrotnica. Sorodniki se pogreba niso udeležili. Edini, ki se poslovil od njega, je bil policijski prefekt general Nicoleanu.

Senzacionalni proces na Dunaju

Včeraj se je pričel na Dunaju proces proti ing. Mareku, o katerem smo svojčas že poročali. Proces vzbuja med Dunajčani splošno zanimanje. Sodnike, odvetnike, priče in sodne izvedence čaka težka naloga, ker bodo morali ugotoviti, dali se je ing. Emil Marek dne 25. junija 1925 ponesrečil, ali pa si je odsekalo levo nogo z namenom, da dobi izplačano zavarovalnino.

Ing. Emil Marek je star 25 let. Pečal se je z raznimi izumi in bil v slabem gnetnem položaju. Nekega dne se je pričel zanimati za elektrifikacijo Gradišanske, da bi si na ta način pomagal iz denarne stiske. Gradišanska deželna vlada je bila pripravljena investirati v ta namen 50 milijard, zahtevala je pa jamstvo za kredit. Ing. Marek se je obrnil na zavarovalno družbo Anglo-Danubian-Lloyd, ki mu je hotela baje preskrbeti garancijo potom svojih eksponentov v Londonu. Marek trdi, da so mu zastopniki zavarovalne družbe ob enem prigovarjali, naj se da zavarovati proti eventualni nesreči. Po dolgem prigovarjanju je pristal na ta predlog in se zavaroval za 400.000 dolarjev (22 milijonov Din).

Čakal je na obvestilo iz Londona, da je dobil zaželeno garancijo, in se pečal ta čas v svoji vili z novimi izumi. Dne 12. junija 1925. je hotel na vrtu svoje vile z ostro sekiro razklati trdo poleno. Naenkrat je grozno zakričal in se zgrudil na tla. Sekira je od trdega lesa odletela in se zapčila v njegovo levo nogo. Rana je bila tako globoka, da se je držala noga samo še za kožo. Inženjerjeva soproga je začula

krik in planila na vrt, kjer je zagledala moža z odsekano nogo.

Zavarovalna družba je naročila sodnemu izvedencu prof. Haberd, naj pregleda Mareka in ugotovi, kako je prišlo do nesreče. Sodni izvedenec je ugotovil, da si inženjer ni odsekalo noge s sekiro, marveč, da se je skušal pohabiti na ta način, da je z nekim topim predmetom trikrat na vso moč udaril po nogi.

Na podlagi te ugotovitve je zavarovalna družba ovadila Mareka državnemu pravdnstvu radi goljufije. Obravnava bo dokazala, kdo ima prav. Ako se Mareku posreči dokazati, da si je odsekalo nogo po nesreči in brez namena škodovati zavarovalno družbo, mu bo zavarovalnina izplačana. V nasprotnem slučaju bo moral seveda svoje dejanje drago plačati.

Po nedolžnem obsojen radi umora

O zagonetnem kriminalnem slučaju poročajo ameriški listi. V malem severnoameriškem mestecu Harlanu je pred dvema letoma brez sledu izginila 20-letna deklica Marija Vickery. Ker se deklica ni razumela s svojo mačeho, so splošno smatrali, da je od doma pobegnila. Par tednov kasneje pa so našli v bližnjem gozdu razmrvarjeno in že razpadajočo žensko truplo. Ni ga bilo mogoče spoznati, vendar pa je 25letna Mary Jacksonova pod prisego izjavila, da je umorjenka njena prijateljica Vickeryjeva in da jo je videla tik predno je izginila, v družbi rudarja Dabneya. Tudi oče Vickeryjeve je izjavil, da je obloka, v kateri je bila umorjenka, obloka njene hčerke.

Sodnija je radi tega aretirala in obtožila rudarja Dabneya. Prisegel je svojo nedolžnost, neki šofer je celo izjavil, da je pogrešano Marijo odpeljal usodnega dne na kolodvor, kljub temu je bil Dabney obsojen na dosmrtno ječo.

Te dni pa se je izkazalo, da je bil obsojen po nedolžnem. Vickeryjeva je pred svojo mačeho res pobegnila od doma in si našla v mestu Cincinnati za služek kot tovarniška delavka. Seveda ni imela niti pojma, kako hude posledice je rodil njen tajni odhod iz Harlana. Šele te dni je slučajno dobila v roke list, ki je poročal o njeni aferi. Začela jo je peči vest in vrnila se je domov. Dabney je bil seveda takoj izpuščen, preiskava policije pa je dognala, da ga je Jacksonova po krivem obdolžila iz maščevanja, ker ni hotel zapustiti svoje žene in pobežniti z njo.

Mesto Dabneya je morala sedaj v zapor Jacksonova, ki se bo morala govarjati radi krive prislege, a tudi ra-

di umora neznane ženske, ki so jo takrat našli v gozdu. Policija namreč domneva, da je Jacksonova pri tem umoru vsaj sodelovala in neznanko bodisi pred umorom ali po njem obloka v obloko Vickeryjeve, da bi tako zvalila sum na Dabneya.

Grofica — morilka

Ze včeraj smo kratko zabeležili kravo ljubavno dramo, ki se je odigrala na pariškem severnem kolodvoru pred odhodom londonskega ekspresa. Mlada grofica de Janze je ustrelila znanega angleškega sportnika Trafforda, nato pa poglala še sebi dve krogli v prsa. Oba sta nevarno ranjena in ni upanja, da bi ozdravela.

Grofica Alina de Janze se je poročila pred tremi leti z grofom de Janze in je spadala med najvišjo pariško družbo. Lani sta se zakonca odtujila in se sporazumela, da se ločita. Grofica je odšla na daljše potovanje v Afriko, kjer se je sestala in seznanila z angleškim plemičem Traffordom, ki je tudi potoval po Afriki. Nadaljevala sta potovanje skupno in se drug v drugega zaljubila. Sredi januarja sta se vrnila v Pariz, kjer pa grofica ni več šla k svoji rodbini. Hotela je počakati na sodno ločitev zakona in se nato poročiti z mladim Angležem. Traffordova ljubezen pa se je v tem že ohladila in hotel je svoje odnose z grofico prekiniti. V nedeljo se je nameraval odpeljati v London, od koder se ne bi več vrnil. Grofica ga je spremila na kolodvor, kjer je med obema gotovo prišlo še do zadnjega razgovora, ki je potem končal tako tragično.

Napad na vojaškega zdravnika

V soboto zjutraj je šel vojaški zdravnik podpolkovnik dr. Vladimir Asman v vojaško bolnico v Kromeržu na Moravskem. V neki malo obljedeni ulici je počil za njegovim hrbtom strel in zdravnik se je zgrudil na tla. Napadalec je pobegnil v stransko ulico in izginil. Ranjenega zdravnika so prepekljali v vojaško bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. K sreči rana ni težka, ker je krogla prebila plašč, bluzo in srnjico in obšla v rebrih.

Redarji so napadalca kmalu izsledili in aretirali. Spoznali so v njem bivšega češkoslovaškega legionarja v Rusiji, 32letnega plesarskega pomočnika Haša. Pred tednom je prišel Haš v Kromerž in se nastanil v nekem hotelu. Več dni zaporedoma je zalezoval dra. Asmana in ga hotel zavratno umoriti. Gre za osvetlo, ki jo je namenil Haš podpolkovniku Asmanu še kot legijo-

nar v Rusiji. V mestu je nastalo po atentatu splošno razburjenje, ker se je raznesla vest, da se je pojavil v mestu znani vojaški begunec in razbojnik Leccian. Šele po aretaciji se je prebivalstvo pomirilo. Aretirani napadalec se je vedel pri zaslišanju popolnoma mirno in odgovarjal na vsa vprašanja. Izjavil je, da ima z vojaškim zdravnikom stare račune, ki jih bo prej ali slej poravnal. Policija ga je obdržala v preiskovalnem zaporu.

× **Zlorabe pri avstrijski tobačni režiji.** Direkcija avstrijske tobačne režije je te dni zasledila zanimivo korupcijsko afero. Opažovala je že del časa, da so one inozemske tvrdke, pri katerih je sklenila nabaviti kako večjo množino tobaka, tik pred naročilom zvišale ceno. Tajna preiskava je dosegla, da sta višji režijski uradniki Rossi in oficijantka Knittlova, ki sta imela vpogled v zaključke glede naročil, skrivaj obveščala dotične firme in dobivala zato seveda primerno provizijo. Rossi in Knittlova sta bila izročena državnemu pravdnstvu.

× **Polet Pariz—Newyork.** Pariški listi poročajo, da se pripravljajo francoski letalec Nungesser na zračni polet iz Pariza v Newyork. Polet bo izvršil na nalašč za to konstruiranem motorju s 450 KS in 6700 kg bencina.

× **Orjaški požar.** V petek je požar uničil tvornice slovite motorne tvrdke Douglas pri Bristolu. Zgorelo je okrog 4000 avtomobilov in motornih koles. Škoda cenijo na 50 milijonov dinarjev.

× **Usodepoln skok plavalca.** Svojo drznost je plačal z življenjem te dni znani nemški plavec in sportnik Lamberg. V Hamburgu je skočil raz 54 metrov visokega stolpa v reko Labo. Odskok pa se mu je ponesrečil, izgubil ravnotežje in s trebuchom udaril ob vodno gladino. Udarca ga je omamila in izginil je pod vodo. Njegovega trupla še niso našli.

× **Zagonetni samomor med ameriškim dijaštvom.** Število samomorov med ameriškim dijaštvom rapidno narašča. Od začetka leta pa do danes je bilo samo v Newyorku zabeleženih 40 samomorov med dijakih. Te dni se je zopet ustrelil 18letni student Antony Beno iz Portchesterja. V njegovem žepu so našli beležnico, popisano z raznimi zagonetnimi izjavami, iz katerih je razvidno, da obstoje v Ameriki med dijakih pravcati klubi samomorilcev. Oblasti so ukrenile najenergičnejše mere, da nevarno samomorilsko manjlo med študenti zatirajo.

× **Iz sočutja do matere v smrt.** Tragičen dogodek se je odigral te dni v Berlinu. Neka mladenka se je vpičilo svoje matere poglala raz okna četrtega nadstropja na ulico, kjer je obležala mrtva. Dekle je samomor izvršilo iz sočutja do ohromele matere, čije trpljenje ni mogla več prenašati. Nesrečnica ni pomislila, da bo s tem svojim dejanjem materino trpljenje le še neizmereno povečala.

Hektografični aparati, zvitki, masa hektografični trakovi vedno n naic neje v za og pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6| Tel. 980 211

Senzacija!

Aktualno!

Popolnoma novo!

Čuvajte svoje hčere! Žrtve velemesta...

Elitni Kino Matica, najudobnejši kino v Ljubljani. Tel. 2124

Senzacionalni roman slovite Selme Lagerlöf. Kolosalno prikazan v istoimenskem delu. V glavnih vlogah: Največji filmski umetnik:

LON CHANEY

in najlepša filmska zvezda:
NORMA SHEARER

Predstave s sodelovanjem našega priznane prvostopnega umetniškega orkestra se vrše točno

ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Najboljši liker za želodec je Zdravnik želodca.

Dobi se povsod koder cenijo dobro in zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se ga takoj naroči pri tvrdki

Lovro Sebenik,

žganjarna in rastlinska destilacija, Ljubljana 7.

Francoska linija (French Line)

Cie. Gle. Transatlantique

HAVRE-NEWYORK

samo 5 1/2 dn. čez morje

Dobra hrana in pijača brezplačno

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijsko Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik **Ivan Kraker, Ljubljana** Kolodvorska, ulica 35

Sportniki, ne pozabite na najglasovitejšo znamko

„ORCO“
sir.

Zastopstvo:

Fr. Srdar & Co., Zagreb, Ilica 91.

Zastopniki

se sprejemajo za lukrativen predmet. Prednost imajo taki, ki so se že pečali s srečkami.

— «Merkur», Brno, Nová. 672

Enodružinska vila

na Bledu z lepim vrtom, vodo, vod, električna razsvetljava — radi selitve zelo poceni napro-
daj. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda».

739

Opremljeno sobo

ali prazno, solčno, snažno — takoj oddam gospodu ali gos-
podici. Električna razsvetljava. — Ponudbe pod «Slov. Naroda».

743

Mlad gospod

vojaščin prost, več sloven-
skega, hrvatskega, nemškega in italijanskega jezika ter stroje-
pisja — išče primerno službo. — Ponudbe pod «Takojšnji nastop/742» na upravo «Slov. Naroda».

739

Jedilnica

še dobro ohranjena ter moška cbleka za srednjo postavu — naprodaj. — Ponudbe pod «Jedilnica/741» na upravo «Slov. Naroda».

739

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne

15letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno

Pisalni stroji «Adler».

Kolesa iz prvih tovarn «Dürkopp», «Kayser», «Styria», «Waffenrad» (orožno kolo).

Pletilni stroji vedno v zalogi.

Posamezni deli koles in šivalnih strojev — Daje se tudi na obroke. — Ceniki zastoj in franko

32/L

Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Lekarna dr. G. Piccoli,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6

priporoča

želodčno tinkturo,

katera krepi želodec in učinkuje odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo 183/T

183/T

Blagajničarka

išče službo v kavarni ali v večjem hotelu; najraje kje v letovišču. — Ponudbe pod «Blagajničarka/740» na upravo «Slov. Naroda».

739

Zračno sobo

oddaljeno deset minut od glavne pošte, električna razsvetljava — oddam takoj samostojni gospodini ali gospe, cv. s hrano ali s soupom kuhinje. — Ponudbe pod «Lepa soba/744» na upravo «Slovenskega Naroda».

739

Vsako sredo in soboto

se oddajo v barvo in črno: nje razna oblačila za Anton Wagnerja, barvarja v Radovljici. Sprejema Anton Prezelj, krojač, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16.

733

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne

15letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno

Pisalni stroji «Adler».

Kolesa iz prvih tovarn «Dürkopp», «Kayser», «Styria», «Waffenrad» (orožno kolo).

Pletilni stroji vedno v zalogi.

Posamezni deli koles in šivalnih strojev — Daje se tudi na obroke. — Ceniki zastoj in franko

32/L

Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Makulaturni papir

kg a Din 5—

prodaja uprava «Slov. Naroda»

ROYAL MAIL LINE

Angleska pošta parobroda «linja». — Glavno zastopstvo za hri: (Lietavo S H S Zagreb, Trg. i stev 17)

Redoviti odtisniški promet:

Hamburg—Cherbourg—Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v

Južno Ameriko

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo

Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu

Kabina tretjega razreda s dvema in štirimi očeteljami

Podzastopstva:

— Ljubljana: Kolodvorska ulica 35

— Beograd: Princesa Jelena obala 7

— Sombor: Kosta Doda, Kraljeva Dvorja 3

— Bitol: Bulevard Aleksandra Iob — Brozova nasloj za gori navedena podzastopstva «Royalmail»

— Špano, Hercegovino, Dalmačijo in Trno goro

— Pariz: vrska Prometna banka. Telegram adresa: Prometna bank

— Gruzija: Kapetan Ivo Hagija. Telegram adresa: Hagija

— PLI: Dikotijanova obala — NETKOVIĆ v Veru